

Prof. dr hab. Bożena Popowska

Zakład Publicznego Prawa Gospodarczego

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

RECENZJA DOROBKU NAUKOWEGO

PANI DOKTOR AGATY BARCZEWSKIEJ-DZIOBEK

w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego
doktora habilitowanego

Działając w ramach komisji habilitacyjnej powołanej przez Centralną Komisję do Spraw Stopni i Tytułów, przedstawiam recenzję dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Pani dr Agaty Barczewskiej-Dziobek - aktualnie starszego wykładowcy na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego w Zakładzie Nauki o Administracji.

I. Uwagi ogólne

Dorobek naukowy Pani dr Agaty Barczewskiej-Dziobek, uwzględniając fakt, że przed „obroną rozprawy doktorskiej” nie była zatrudniona w uczelni wyższej, jest znaczący, tak co do liczby pozycji, jak i wartości merytorycznych. W tym ostatnim zakresie mam na myśli zarówno wagę rozważanej problematyki, jak i jej aktualność jak i wnikliwość badań (zwłaszcza uwzględniając interdyscyplinarność rozważań) oraz trafność konkluzji.

Na dorobek Pani Habilitantki - po uzyskaniu stopnia naukowego dra nauk prawnych w 2006 r. składa się jedna monografia: rozprawa habilitacyjna, która będzie odrębnie oceniona, trzy publikacje naukowe w czasopismach znajdujących się w bazach JRC oraz ERIH, a także dwa opracowania w publikacjach zwartych: 1/ „*Biurotechnika w administracji publicznej*” (2012 – udział Autorki 23%) oraz 2/ „*Gminne rady seniorów....wzory i schematy działań.....*”(2016 – udział Autorki 20%).

Wydaje się, że tą formą wypowiedzi, w której Autorka najlepiej się czuje są artykuły; na ten dorobek składa się 36 pozycji w czasopismach naukowych i

pracach zbiorowych. W ramach tego zbiorczego zestawienia zauważyć należy, że w szeregu publikacjach Pani Habilitantka jest współautorką, a także, że szereg artykułów autorstwa (współautorstwa) Pani dr Agaty Barczewskiej-Dziobek liczy około 10 stron. Oczywiście, to nie objętość tekstów stanowi o ich wartości, a wybór problemu badawczego, i jego teoretyczne lub praktyczne ujęcie. Z uwagi na w/w kryteria, dorobek Pani Habilitantki w formie artykułów oceniam pozytywnie. Podkreślić przy tym należy, że znaczna część prac Pani Habilitantki zawarta jest w książkach wydawanych przez Wydawnictwo Wolters Kluwer (11), albo publikowana jest w czasopiśmie o powszechnie uznawanej renomie, jak Samorząd Terytorialny, Przegląd Prawa Publicznego. Nadto, na uwagę zasługuje fakt, że niektóre prace Pani dr Agaty Barczewskiej-Dziobek publikowane są w książkach pod redakcją uznanych autorytetów w świecie nauki administracji i prawa administracyjnego. Powyższe dane wskazują na właściwy poziom prac Pani Habilitantki.

Tematyka prac Habilitantki mieści się w obszarze nauki administracji i prawa administracyjnego, obejmując w tym ostatnim zakresie zarówno polskie regulacje prawne, jak i regulacje prawa unijnego. Podkreślić przy tym należy, że Pani dr Agata Barczewska-Dziobek, prowadząc rozważania w rozprawie habilitacyjnej, korzysta także z dorobku w zakresie prawa konstytucyjnego, teorii i filozofii prawa, a także nauk socjologicznych.

Przedmiotem badań prowadzonych przez Panią dr Agatę Barczewską-Dziobek są istotne instytucje prawne mieszczące się głównie w następujących obszarach prawa publicznego, zwłaszcza administracyjnego: 1/ struktur i funkcjonowania administracji (w tym: samorząd terytorialny, agencje, kontrola, kontrola zarządcza, nadzór, planowanie rozwoju); 2/ pojęć i standardów służących określaniu relacji między administracją i jednostką (w tym pojęć: interesu indywidualnego i ogólnego / publicznego, standardy „dobrej administracji”; 3/ sposobów współdziałania / współpracy administracji publicznej z obywatelami / społeczeństwem (dialog, partnerstwo, kooperacja); 4/ organizacje pozarządowe i ich współpraca z administracją publiczną. Ten ostatni obszar stał się dla Autorki najważniejszym polem badawczym, bowiem na tej podstawie zbudowała koncepcję i tezy swojej rozprawy habilitacyjnej. Tym pracom poświęcę dalsze uwagi łączące się z oceną rozprawy habilitacyjnej.

Celowo przyjęłam powyższą kolejność (1-4) usystematyzowania prac Pani Habilitantki, gdyż wydaje mi się, że odzwierciedla ona kierunek rozwoju zainteresowań badawczych, od zagadnień bardziej ogólnych, które Autorka w swoim referacie określiła jako „aktualne problemy funkcjonowania administracji i prawa administracyjnego” (przy okazji nie wydaje mi się prawidłowy zwrot „funkcjonowanie prawa administracyjnego”), do skonkretyzowanych wokół partnerstwa publiczno- społecznego.

2. Uwagi związane z wybranymi pracami Habilitantki poruszającymi zagadnienia wymienione w punktach 1 - 3

Na wstępie czuję się obowiązku zaznaczyć, że w niniejszej recenzji odniosę się do wybranych prac Pani Doktor, które uznaję za szczególnie ważne w Jej dorobku lub które wzbudziły moje zainteresowania z uwagi na zbieżność z tematami moich dociekań badawczych, nadto na takie, które wskazują na myślenie kategoriami instytucji prawnych, a nie stanowią opisu rozwiązań prawnych.

W pierwszej kolejności odniosę się do artykułu w ramach prac poświęconych „aktualnym problemom funkcjonowania administracji”, pt. „Słowo o nadzorze administracji” (współautorstwo, 2012 r.), dotyczącego jednej z najważniejszych instytucji prawa administracyjnego. Instytucja nadzoru administracyjnego jest przedmiotem wielu opracowań, w tym o charakterze monograficznym (zob. m. in. M. Szewczyk, *Nadzór w materialnym prawie administracyjnym. Administracja wobec wolności i innych praw podmiotowych jednostki*, Poznań 1995). Doktryna prawa administracyjnego określa tym pojęciem relacje między organami administracji publicznej (zarówno w ramach struktur scentralizowanych jak i zdecentralizowanych) jak i szczególne kompetencje organów administracji publicznej wynikające z prawa materialnego (najczęściej określane jako nadzór policyjny, *tak też Autorka*). Pani Habilitantka przyjęła tę drugą perspektywę badawczą. Na podkreślenia zasługuje obrany przez Panią dr Agatę Barczewską-Dziobek cel opracowania, mianowicie wskazanie na „nowe zjawiska, związane z innymi – poza administracją – podmiotami administrującymi”. Rozważania Autorki koncentrują się na nadzorze w sferze zewnętrznej administracji, co oznacza także wkroczenie w materię

przypisywaną publicznemu prawu gospodarczemu. W tym jednak zakresie Autorka jedynie wymienia niektóre przepisy, wprowadzające nadzór nad prywatnymi przedsiębiorcami, jak np. nadzór farmaceutyczny, nadzór ubezpieczeniowy. W istocie Pani dr Agata Barczewska-Dziobek koncentruje się na nadzorze nad „trzecim sektorem”, tj. organizacjami zrzeszającymi obywateli. W tym obszarze Autorka wysuwa interesujące wnioski o ograniczaniu kompetencji nadzorczych administracji od 1990 r. i przypuszczenie, że ta tendencja zostanie utrzymana. W tym kontekście niezbyt jasne są konkluzje Autorki, że „klasyczne kategorie i pojęcia ulegają daleko idącym przemianom”, a także wniosek, że „zawężenie nadzoru jedynie do oddziaływania w sferze wewnętrznej byłoby uznaniem, że jest to kategoria równorzędna z kategorią kierowania.” (s. 39). Wydaje się, że forma „komunikatu” (tak opracowanie zostało nazwane na s. 29), jaką Pani Habilitantka obrała dla wypowiedzi o nadzorze administracyjnym, nie sprzyjała realizacji ambitnie nakreślonego celu, a w każdym razie zamieszczone wnioski mogą wywoływać wątpliwości.

W ramach tematu badawczego określonego przez Autorkę jako „**Prawa i interesy jednostki**”, uwagę moją przykuły artykuły dotyczące interesu ogólnego / publicznego i interesu indywidualnego, w świetle rozwiązań prawa ochrony środowiska. Jednak, z uwagi na fakt, że Pani Habilitantka jest ich współautorką, wolę w recenzji ustosunkować się do Jej artykułu „*O dyrektywach prakseologicznych w procesie stanowienia prawa*” (red. D. R. Kijowski, P. J. Suwaj, 2012, Wolters Kluwer). Pani dr Agata Barczewska-Dziobek zapowiedziała, że w w/w opracowaniu podejmuje próbę wskazania, w jaki sposób należałoby przygotowywać i realizować proces tworzenia norm przez administrację i dla administracji, aby wyeliminować bądź ograniczać ujawnione także w tej pracy braki i niedociągnięcia. Moim zdaniem, Autorka tego celu nie realizuje. W sposób właściwy przedstawia dorobek teorii prawa dotyczący racjonalności tworzenia prawa i zasady tworzenia prawa, a także prakseologiczne aspekty działalności prawotwórczej, jednak nie wyciąga z tych rozważań konkretnych wniosków odnośnie prowadzenia procesów tworzenia prawa. Moje wrażenia potwierdzają sformułowania zawarte w „Podsumowaniu”: że aktualny stan stanowienia prawa „skłania do refleksji nad postulatami usprawniającymi proces tworzenia prawa”; że „należy postawić pytanie, czy funkcjonujące w teorii modele (...) są stosowane; a także wskazanie „budzących wątpliwości problemów” (s. 87 in fine), oraz

wymienienie „kwestii wymagających refleksji” (s. 88). Po tych uwagach Autorka stwierdza, że „odpowiedzi na postawione pytania poszukiwać można w prawidłowo sformułowanej polityce prawa (...)”, ale o tej polityce, a zwłaszcza „modelu optymalizacji procesu tworzenia przepisów”, Autorka nie pisze. Tak więc, nie dostrzegam korelacji między Podsumowaniem i założeniami artykułu. Nie podważa to jednak prawidłowo prowadzonych rozważań nad niektórymi aspektami procesu tworzenia prawa.

W bloku tematycznym „**Dialog i partnerstwo**” uwagę moją zwrócił zwłaszcza artykuł pt. „*Podłoże aksjologiczne zasady partnerstwa*” w pracy zbiorowej pod red. J. Zimmermanna (Wyd. Wolters Kluwer 2017). Wg założeń, Autorka ma w nim przedstawić „pojęcie partnerstwa jako instytucji”, wskazać podstawy prawne oraz podłoże o aksjologicznym charakterze, a także „funkcjonowanie konkretnego tworu prawnego – partnerstwa”. Myślę, że jest to bardzo ambitne założenie, dla którego forma kilku stronicowego artykułu jest zbyt skromna. Jednakże, Pani Habilitantka wykazała się dobrą znajomością literatury w obranym przedmiocie, prezentując niektóre koncepcje, w nawiązaniu do przepisów prawa unijnego i prawa polskiego. W efekcie artykuł zawiera prawidłowe rozważania (aczkolwiek nie wyczerpujące) nt. pojęcia partnerstwa i zasady partnerstwa w porządku UE. Bardziej wybiórczo potraktowała Autorka polskie prawo. Tzn. trafnie wskazała na ustawę z 24.04.2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie oraz na ustawę z 6.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju i zmiany w obu regulacjach, a także na ustawę z 7.03.2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich..., określając istotne cechy partnerstwa unormowane w tych aktach prawnych, powołując się na różne kategorie wyróżniane w literaturze. Wg mnie, Pani Habilitantka koncentrowała się na partnerstwie publiczno-publicznym i partnerstwie publiczno-społecznym, co jest dobrym prawem autora. Może jednak warto było wspomnieć o partnerstwie publiczno-privatnym, by stwierdzić, czy jego koncepcja i konkretne rozwiązania prawne (choćby obowiązująca ustawa z 19.12.2008 r. o partnerstwie publiczno-privatnym, t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 711) odpowiadają tym samym założeniom aksjologicznym, o których pisze Autorka w związku z omawianymi rozwiązaniami prawnymi. Skoro w artykule mowa o konkretnych przepisach prawnych wprowadzających instytucję partnerstwa do polskiego porządku prawnego, to wydaje się, że właściwym byłoby także uwzględnienie konstytucyjnej zasady dialogu i współdziałania

partnerów społecznych z aparatem państwa (art. 20 Konstytucji RP). Oczywiście, jak wspomniałam na wstępie uwag dotyczących tego artykułu, Autorka zmuszona jego ramami, musiała dokonać wyboru przedstawianej problematyki. Na tym tle warto podkreślić, że tytuł rozprawy habilitacyjnej Pani dr Agaty Barczewskiej-Dziobek usuwa wszelkie wątpliwości co do modelu partnerstwa, na którym skoncentrowane są badania Autorki.

Partycypacja społeczna jest przedmiotem dociekań Pani Habilitantki w kilku artykułach (temat badawczy „Organizacje pozarządowe”). Zaciekał mnie zwłaszcza artykuł pt. *„Organizacje pozarządowe jako podmioty partycypacji społecznej – zagadnienia wybrane”* (w pr. zbior. pod red. B. Dolnickiego, 2014). W tym opracowaniu Autorka wyraźnie odnosi się do treści norm zawartych w art. 20 Konstytucji RP, uznając, że nie ma on zastosowania do organizacji pożytku publicznego. Rozumiem, że Pani Habilitantka powołuje się na kategorie partnerów społecznych, o których mowa w ustawie z 24.07.2015 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2232); wcześniej w ustawie z 6.07.2001 r. o Trójstronnej Komisji do Spraw Społeczno-Gospodarczych (Dz. U. Nr 100, poz. 1080 ze zm.). Natomiast, koncentrując swoją uwagę na partycypacji organizacji pozarządowych w formach ciał opiniodawczych i konsultacyjnych, Autorka wskazuje na ich „umocowanie w procesie dialogu społecznego i współpracy partnerów społecznych z władzą”, stwierdzając, że ciała te „są uzupełnieniem procesu dialogu społecznego i współpracy partnerów społecznych”. Myślę, że te relacje zasługują na bardziej spójne wyjaśnienia. Także wprowadzone w Podsumowaniu pojęcie „dialogu społecznego”.

Tytuł kolejnego bloku tematycznego: **„Stosunki pomiędzy administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi”** pozwala uznać, że związane z nim artykuły rozwiążą wiele problemów, które wyływały we wcześniej wspomnianych pracach Pani Habilitantki i nie zawsze mogły znaleźć pełne wyjaśnienie, choćby z uwagi na ramy danej pracy i jej zasadniczy wątek. W artykułach znajdujących się w tym bloku tematycznym podejmowane są zagadnienia m.in. formalizmu w ustalaniu programów współpracy pomiędzy administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi, polityki administracji względem organizacji pozarządowych, umów partnerstwa. Moją uwagę zwrócił

przede wszystkim artykuł pt. „*Institutionalne formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi*” (praca zbior. pod red. B. Dolnickiego, wyd. Wolters Kluwer, 2012). Choć tytuł jest szeroki, to Autorka głównym przedmiotem analizy uczyniła *lokalne grupy działania*, w których uczestniczyć mogą także przedsiębiorcy. Jednak, zanim Autorka do tej analizy przeszła, w sposób bardzo czytelny przedstawiła kwestie pojęciowe (zwłaszcza współdziałanie, współpraca) w ujęciu prakseologicznym i prawnym, a także wskazała tytułowe formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi. Charakterystyka prawna *lokalnej grupy działania*, jako formy współdziałania o najwyższym stopniu formalizacji, została przeprowadzona w sposób uporządkowany, logiczny i spójny. Dotyczy to także rozwiązań ustawy z 7.03.2007 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ..., która wprowadziła nowy model tworzenia lokalnej grupy działania. Autorka klarownie wyjaśniła kwestie ograniczeń, wynikających z oparcia formy prawnej *lokalnej grupy działania* na przepisach ustawy o stowarzyszeniach i na podstawie przepisów ustawy o fundacjach. Podsumowanie stanowi jasną syntezę przeprowadzonych rozważań, podkreślając wyodrębnioną formę organizacyjną *lokalnej grupy działania*, wskazując na treść stosunku współdziałania oraz cechy charakterystyczne działania tej formy współdziałania oraz na wady tego modelu współdziałania. Wysoko oceniam ten artykuł, tak pod względem merytorycznym (zawiera oryginalne przemyślenia), jak i struktury i przejrzystości wywodów, wykorzystujących bogatą literaturę naukową, oraz jednoznaczności jasno uargumentowanych wniosków.

Podsumowując powyższe uwagi, poczynione w odniesieniu do wybranych artykułów Pani dr Agaty Barczewskiej-Dziobek, a także mając na uwadze całość Jej dorobku sprzed rozprawy habilitacyjnej, stwierdzam, że poziom prac jest różny, tak jak to z reguły bywa na początku kariery naukowej. Ten różny poziom prac wynika także z rodzaju opracowania i formy wypowiedzi, mieszczących się w koncepcji danej publikacji (np. publikacji Towarzystwa Naukowego Organizacji i Kierownictwa Oddział Rzeszów). Na podkreślenie zasługuje jednak to, że w dorobku tym znajdują się pozycje zasługujące na wysoką ocenę, jak np. omawiany wyżej artykuł pt. „*Institutionalne formy współdziałania jednostek samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi*”. Pani Habilitantka stopniowo nabywała dojrzałości badawczej, doskonaliła swój warsztat pracy,

przygotowując się do poważniejszego opracowania naukowego. W tym zamyśle na pewno „krokiem milowym” był artykuł ostatnio omówiony w mojej recenzji.

II. Ocena rozprawy habilitacyjnej

1. Uwagi ogólne

Główną podstawą wniosku Pani dr Agaty Barczewskiej-Dziobek o wszczęcie przewodu habilitacyjnego jest monografia p.t. *„Partnerstwo publiczno-społeczne jako zasada w prawie administracyjnym”*, Rzeszów 2019. Monografia ta stanowi podsumowanie prowadzonej przez Autorkę od kilku lat pracy badawczej koncentrującej się wokół zagadnień współdziałania / współpracy administracji publicznej z obywatelami / społeczeństwem; dialog, kooperacja, partycypacja, partnerstwo. W monografii tej Jej Autorka przeprowadziła w sposób prawidłowy szczegółową analizę przepisów normujących tytułowe zagadnienia, wykorzystała i odniosła się do orzecznictwa oraz dorobku doktryny w tym zakresie, pogłębiając ten dorobek o własne przemyślenia dotyczące istotnych kwestii, tak dla teorii jak i dla praktyki. Wyprzedzając szczegółowe uwagi dotyczące rozprawy, stwierdzam, że zawiera ona pogłębione i oryginalne rozważania oraz korespondujące z nimi trafne konkluzje, co powoduje, że stanowi ona istotny wkład w naukę prawa krajowego oraz prawa europejskiego dotyczącego prawnych zagadnień partnerstwa, zwłaszcza partnerstwa publiczno-społecznego, także jako zasady prawa administracyjnego.

2. Uwagi natury formalnej dotyczące wyboru tematu i celu rozprawy, struktury pracy, wskazania problemów prawnych i hipotez badawczych, a także metod badawczych i materiałów źródłowych

Autorka wyjaśniając wybór tematu rozprawy habilitacyjnej wskazuje, iż pojęcie partnerstwa publiczno-społecznego „jest nieznanie dotychczas na gruncie rozważań i poglądów funkcjonujących w doktrynie i piśmiennictwie z zakresu prawa administracyjnego”, podobnie jak pojęcie polityki publicznej. Zgadzając się z tym stwierdzeniem, za zasadne uznać należy podjęcie tematu partnerstwa publiczno-społecznego, zwłaszcza, że Autorka ma ambitny plan, by normatywnemu ujęciu partnerstwa publiczno-społecznego nadać rangę zasady prawa administracyjnego. Tak też został określony podstawowy cel badawczy

recenzowanej rozprawy, który został zrealizowany. Już w tym miejscu stwierdzam, że teoretyczne ujęcie partnerstwa publiczno-społecznego jest oryginalnym wkładem Pani Habilitantki do nauki prawa administracyjnego.

Praca ta, posiadając w ww. zakresie walor oryginalności, wpisuje się jednocześnie w niezwykle aktualną i doniosłą naukowo, wielowątkową dyskusję na temat zasad prawa w ogóle oraz – w ramach uprawianej przez Habilitantkę dziedziny - zasad prawa administracyjnego.

Pozostając w kontekście przywiązywania przez naukę prawa administracyjnego coraz większej wagi do zagadnień związanych z zasadami prawa, nie tylko za aktualne, ale za wartościowe uważam podjęcie się przez Autorkę rozważań dotyczących „zasadniczości koncepcji partnerstwa publiczno-społecznego” (Rozdz. V), w tym konstytucyjnej zasady partnerstwa i dialogu. Rozważania te prowadzą do próby „redefinicji” (jak to określa Autorka) pojęcia zasady prawa w oparciu o wskazane atrybuty, ale do tych ustaleń przejdę w części poświęconej uwagom merytorycznym.

Przyjętym założeniom i celowi rozprawy odpowiada porządek rozważań ujętych w 5 rozdziałach; prowadzone są one w logicznym układzie, przy zastosowaniu odpowiednich metod badawczych: głównie dogmatycznej z wykorzystaniem literatury przedmiotu, a rozważania kończą merytoryczne wnioski.

3. Uwagi merytoryczne dotyczące wybranych kwestii, sformułowane w porządku odpowiadającym planowi rozprawy

Rozdział I-szy stanowi wprowadzenie do rozprawy: wyjaśnia podstawowe pojęcie używane w pracy, tj. „partnerstwo”, jak i przedstawia autorską koncepcję partnerstwa w prawie administracyjnym, uwzględniając aspekt przedmiotowy i podmiotowy. Słusznie Autorka zadaje pytanie, czy partnerstwo – etymologicznie związane z działaniem w celu realizacji wspólnego celu - możliwe jest na gruncie prawa administracyjnego, którego cechą charakterystyczną jest wyposażenie administracji we władztwo administracyjne. Odpowiedź jest pozytywna i lokuje ona dalsze rozważania w płaszczyźnie niewładczych działań administracji publicznej, a konkretnie polityk publicznych (pojęcie partnerstwa publiczno-społecznego *sensu stricto*). Pani dr A. Barczewska-Dziobek określa też podmiotowy zakres rozważanego pojęcia /

kategorii prawnej, przyjmując jako kwalifikator dla podmiotu społecznego - prawnie dopuszczalną możliwość działania w zakresie zadań publicznych (s. 39).

W Rozdz. II Autorka wyjaśnia pojęcia „decyzji” jako aktu pewnego wyboru (nie chodzi o decyzję administracyjną) i polityki publicznej, jako wyrazu dokonywanych wyborów w zakresie spraw przedmiotowo istotnych z punktu widzenia państwa i społeczeństwa w skali ogólnokrajowej i lokalnej (s. 56).

W Rozdz. III Autorka przedstawia relacje znaczeniowe pomiędzy partnerstwem publiczno-społecznym a partycypacją oraz współdziałaniem. W tej części rozprawy Pani Habilitantka wykorzystwała już wcześniej prowadzone badania (por. wcześniejsze uwagi nin. recenzji), doprecyzowując, rozszerzając i uzupełniając niektóre wywody. Ostatecznie Pani dr Agata Barczewska-Dziobek doprecyzowuje wąskie ujęcie (*stricto*) partnerstwa publiczno-społecznego (zob. wyżej - uwagi do rozdz. I-go; s. 90 *in fine* i s. 91). Niezależnie jednak od wskazanych możliwości wyróżniania poszczególnych pojęć, ostatecznie Autorka przyznaje, że „relacja znaczeniowa pomiędzy tymi pojęciami wskazuje na istnienie wielu zakresów wspólnych i tożsamości” (s. 93).

Rozdz. IV poświęcony jest dorobkowi teorii prawa dotyczącemu zasad prawa, w tym teorii prawa administracyjnego w odniesieniu do zasad prawa administracyjnego. Autorka prawidłowo wykorzystuje bogatą literaturę w obu zakresach przedmiotowych, w tym przedstawiając różne katalogi i systematyki zasad prawa administracyjnego. Trafnie też Pani Habilitantka zauważa, że różne koncepcje w powyższym zakresie zależą m. in. od tego, czy podstawą wyróżnienia zasad są „wartości” czy charakter wypowiedzi językowej (s. 114).

W tym kontekście interesujące są wywody Pani Habilitantki nt. relacji między wartościami i zasadami w prawie administracyjnym (od s. 115). Autorka, ujmując prawo administracyjne w perspektywie funkcjonalnej, opowiada się za taką koncepcją zasad prawa, która wiąże zasady z wartościami (koncepcja zintegrowana zasad prawa - s. 127, zob. kolejne uwagi dot. rozdz. V). Zdaniem Autorki, jest to konieczne, aby dokonać uzasadnienia aksjologicznego dla zasady partnerstwa publiczno-społecznego.

Zwieńczeniem wcześniejszych dociekań są rozważania i tezy zawarte w Rozdz. V. W pierwszej kolejności Autorka wyjaśnia tytułowe pojęcie zasady partnerstwa publiczno-społecznego (przyjmowane przez Autorkę ujęcie zasady

– s. 129; atrybuty zasady - s. 130). Pozwala to Pani Habilitantce „rozpoznać i opisać konkretne rozwiązania normatywne” (s. 143 i nast.). Z racji mojej specjalności naukowej, szczególnie zainteresowały mnie rozważania dotyczące konstytucyjnej zasady partnerstwa i dialogu. Jak na przeznaczone dla tych rozważań ramy, stwierdzam, że Pani dr Agata Barczewska-Dziobek całościowo i spójnie przedstawiła najważniejsze aspekty tej ustrojowej zasady, jaką jest zasada „dialogu i współpracy partnerów społecznych”; jedna z trzech zasad składających się na określenie modelu ustroju społecznej gospodarki rynkowej. Autorka powołuje się na ugruntowane poglądy doktryny i istotne orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w omawianym zakresie. Na podkreślenie zasługuje zwrócenie uwagi na ewolucyjną koncepcję instytucji dialogu społecznego/obywatelskiego, w ramach której dialog odbywa się na zasadzie partnerstwa, co oznacza, iż społeczna strona dialogu znajduje się w pozycji równorzędnej względem władzy (s. 148). Stosowanie tej zasady Autorka przedstawia na podstawie rozwiązań ustawy z 24.07.2012 r. o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego.

Tezy swojej rozprawy Autorka ostatecznie „kreuje” poprzez zastosowanie tzw. (tak ujmuje to Pani Habilitantka) zintegrowanej koncepcji zasad prawa prezentowanej przez S. Tkacza, opartej na „modelu komunikacyjnym”. Założenia tej koncepcji są logiczne, zatem rezultat będzie można rozsądnie ocenić. Należy stwierdzić, że Autorka przejrzyście analizuje wszystkie trzy płaszczyzny („trójgłos”) analizy prowadzącej do odpowiedzi, czy „partnerstwo publiczno-społeczne” jest zasadą prawa administracyjnego. Dotyczy to tak rozważań w kwestii charakteru normatywnego omawianych w pracy wypowiedzi zawartych w aktach normatywnych, poczynwszy od Konstytucji RP w przedmiocie „partnerstwa publiczno-społecznego”, jak i waloru ogólności ww. wypowiedzi oraz uzasadnienia aksjologicznego. Wyniki tych ustaleń Pani Habilitantka jasno przedstawia w Podsumowaniu rozdziału (pkt. 8), określając tytułową zasadę przez wskazanie trzech atrybutów (ss. 213-214). Autorka stwierdza też, że zasada ta ma charakter opisowy i może być zaliczona do grupy zasad merytorycznych (dlaczego: „może być” – Autorka nie wyjaśnia).

Niektóre z powyższych konkluzji zostały powtórzone w końcowych Wnioskach rozprawy. Chcę podkreślić, że o ile wcześniejsze rozważania nie we wszystkich fragmentach uważałam za przejrzyste i spójne, to Wnioski są bardzo dobrze

napisane: jasnym językiem, w dobrym stylu, jednoznacznie merytorycznie, koncentrując się na charakterystyce tytułowej zasady w płaszczyźnie prawa administracyjnego (i szerzej: publicznego) i teorii prawa (oraz filozofii prawa). Z pewnością można stwierdzić, że Autorka zaprezentowała konstrukcję teoretyczną „partnerstwa publiczno-społecznego”, opartą na pojęciu „współdziałania” w ujęciu funkcjonalnym (s. 216).

W mniejszym stopniu przekonuje mnie wprowadzone pojęcie „polityki publicznej” (decydowania publicznego) jako efekt procesu decyzyjnego (ale to może być kwestia innych obszarów zainteresowań naukowych, niż Autorki). Natomiast kierowanie badań na obszar normowanej przepisami UE „polityki spójności” i krajowymi przepisami „polityki rozwoju” kraju – uważam za właściwe podejście, wskazujące na nowe postacie „działań wspólnych”, odpowiadające koncepcji partnerstwa publiczno-społecznego *sensu stricto*. W tym kontekście trafnie Autorka zwraca uwagę na postulat wprowadzenia do przepisów ogólnych prawa administracyjnego – ogólnej dla tej gałęzi prawa „zasady współdziałania”.

Wreszcie, w nawiązaniu do ustroju demokratycznego, Autorka podsumowuje rozważania dotyczące pluralizmu w wymiarze społecznym, akcentując jego wartość jako uzasadnienie aksjologiczne zasady partnerstwa publiczno-społecznego i wskazując na jego rolę służebną wobec ujętego w normę konstytucyjną (art. 1) „dobra wspólnego”.

4. Ogólna ocena rozprawy

Zacznę od kwestii formalnych: pod względem źródłowym recenzowana praca habilitacyjna zasługuje na pozytywną ocenę. Jeśli chodzi o warsztat naukowy, to odnoszę wrażenie, że niektóre rozważania prowadzone są na nieco niższym poziomie, niż inne. Powtórzę jednak, że to wrażenie może wynikać z innych obszarów zainteresowań naukowych Autorki i moich).

Merytorycznie rozprawę oceniam wysoko, przede wszystkim dzięki bardzo zwartej i jasnej wypowiedzi w formie końcowych Wniosków. Zaprezentowane przez Panią dr Agatę Barczewską-Dziobek wnioski z prowadzonych analiz i rozważań stanowią oryginalny wkład Habilitantki w dorobek nauki prawa administracyjnego, nauki administracji i teorii prawa administracyjnego.

III. Udział w konferencjach naukowych i inne formy aktywności naukowo-dydaktycznej. Osiągnięcia organizacyjne oraz popularyzujące naukę, działalność w charakterze eksperta

Poza wyżej omówioną aktywnością znajdującą wyraz w publikacjach, Pani Agata Barczewska-Dziobek brała czynny udział w 27 konferencjach, w tym międzynarodowych, wygłaszając referaty, a także w 36 bez referatu.

Na pozytywną uwagę zasługują też: udział w komitetach organizacyjnych konferencji, członkostwo w organizacjach naukowych, a także dwa staże naukowe, w tym jeden w USA.

Odrębnym polem aktywności Pani Habilitantki są zajęcia dydaktyczne, a także promotorstwo prac licencjackich (87) i magisterskich (18), oraz opieka nad Studenckim kołem Naukowym.

V. Konkluzja

Biorąc pod uwagę wartość dorobku naukowego Pani dr Agaty Barczewskiej-Dziobek oraz jej osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne stwierdzam, że Habilitantka spełnia wymogi przewidziane dla kandydatów ubiegających się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, unormowane w ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789) w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r., poz. 1669 ze zm.). Prace naukowe Pani dr Agaty Barczewskiej-Dziobek, w tym zwłaszcza rozprawa habilitacyjna, stanowią znaczący wkład w rozwój polskiej doktryny prawa publicznego, szczególnie prawa administracyjnego.

Bożena Popo w